

ACTUACIÓ PREVISTA EN EL PLA DE L'IGS (2018-2019)

Àrea del pla:

VI. 7. SEGUIMENT D'ACTUACIONS D'ANYS ANTERIORS

Número i denominació de l'actuació dins el pla:

7.1. AVALUACIÓ DEL GRAU DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS DICTADES COM A CONSEQÜÈNCIA DE L'ACTUACIÓ D'INSPECCIÓ REALITZADA A L'INSTITUT DE MEDICINA LEGAL I CIÈNCIES FORENSES DE VALÈNCIA L'ANY 2017

Objectiu de l'actuació:

Avaluar el grau de compliment de totes i cadascuna de les recomanacions dictades en el seu moment en l'informe de la Inspecció General de Serveis de data 22 de desembre de 2017, remés a la llavors conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques amb data 28 de desembre d'aqueix mateix any (d'ara endavant INF_IGS).

Esclarir si algunes de les irregularitats i deficiències detectades en l'Institut de Medicina legal i Ciències Forenses de València (d'ara en avant IMLCFV) afectaven, també, als altres dos Instituts d'Alacant i Castelló (d'ara en avant IMLCFA i IMLCFCs, respectivament), raó per la qual la revisió ara realitzada s' amplia a eixes altres dues províncies.

Naturalesa de l'actuació:

Avaluació i informe.

Data de remissió de l'informe:

7 d'octubre de 2019.

Resultats de l'actuació:

1. Sobre l'organització de les guàrdies mèdiques en el IMLCFV i la presumpta discriminació en la seua assignació.

Conclusió:

- En relació amb les recomanacions efectuades sobre l'organització de les guàrdies del personal mèdic forense del IMLCFV, una vegada efectuades les comprovacions oportunes es conclou que actualment es compleix amb el recomanat en el INF_IGS.

Recomanació:

- No s'efectua cap recomanació addicional.

2. Sobre l'expedició i cobrament de certificats d'incineració.

Conclusió:

- Els anomenats certificats mèdics d'incineració, és una pràctica que ha deixat de realitzar-se en els IMLCF respecte dels cadàvers judicials i, de forma general, en tota la Comunitat Valenciana per a qualsevol persona morta que siga incinerada, una vegada han sigut atesa la recomanació relativa

a la innecessarietat de la seua expedició que va ser comunicada als professionals sanitaris (a través de la conselleria de Sanitat i dels col·legis professionals). Aquesta pràctica, ha sigut substituïda per la presentació d'una declaració responsable de la família dels morts, tal i com estableix l'article 16.1 de l'actual Reglament de Policia Sanitària Mortuòria de la Comunitat Valenciana (d'ara en avant RPSMCV). L'impacte d'aquesta mesura, en el cas de la seua total implementació, pot suposar un estalvi (sobre la base de les dades de l'any 2017) de 1,5 milions d'euros.

Recomanació:

- La necessitat que per part de les direccions territorials de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública es dirigisquen accions de caràcter ordinari de control i inspecció en el sector funerari en llaures a comprovar que cap funerària que opere en l'àmbit de la Comunitat Valenciana exigeix en l'actualitat la presentació d'aquest certificat.

3. Sobre la realització i cobrament de tractaments de conservació en cadàvers judicials i condicionaments realitzats en el IMLCFV.

Conclusions:

- Per la Direcció General de Justícia de l'actual Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública i per la Direcció del IMLCFV, s'han adoptat les accions correctores, que han permés esmenar les deficiències detectades, en particular les que guardaven relació amb la realització de pràctiques de tanatopràxia. També s'ha ordenat per aquest òrgan la revisió de totes les resolucions de compatibilitat concedides a tots els professionals mèdic-forenses de la Comunitat Valenciana.
- Les mesures adoptades per la Direcció del IMLCFV han permés normalitzar, en el seu àmbit, els criteris d'indicació per a la conducció i trasllat de cadàvers judicials i, consegüentment, la pràctica de tractaments de conservació. No obstant això, hauria de revisar-se la normativa d'aplicació perquè queden aclarits els criteris de conservació aplicats actualment.
- Les recomanacions efectuades en relació amb la tramitació de l'horari del personal auxiliar d'autòpsia no han sigut dutes a terme de manera satisfactòria.

Recomanacions:

- La generalització de tractaments de conservació ens porta a recomanar que es valore la possibilitat de si els tractaments sobre cadàvers judicials s'indiquen pels professionals mèdic-forenses que practiquen les autòpsies judicials, els mateixos siguen realitzats en les instal·lacions pròpies o cedides als *IMLCF i amb càrrec als seus propis mitjans (valorant el prestar-los de manera gratuïta o establint un preu públic o taxa si així es considera).
- En relació amb l'horari especial que realitza el personal auxiliar d'autòpsies, reiterem la recomanació ja donada en el INF_IGS. Aquesta recomanació, referida al personal auxiliar d'autòpsies, ha de fer-se extensiva als IMLCF d'Alacant i Castelló.

4. Sobre les dependències cedides al IMLCFV en el Tanatori Municipal per l'Ajuntament de València.

Conclusió:

- En relació amb les recomanacions efectuades sobre la utilització de les dependències cedides al

IMLCFV en el Tanatori Municipal per l'Ajuntament de València, una vegada efectuades les comprovacions oportunes es conclou que actualment es compleix amb el recomanat en el INF_IGS.

Recomanació:

- Respecte a la situació concreta analitzada en aquest punt no es realitza cap recomanació addicional. No obstant això, en relació amb el model d'utilització d'espais per part dels tres instituts de medicina legal de la Comunitat Valenciana ens remetem a la recomanació que s'efectua més endavant (en el punt 6.2).

5. Sobre les responsabilitats exigibles al personal del IMLCFV derivades dels fets observats durant la tramitació de la primera actuació inspectora.

Conclusió:

- En relació amb les recomanacions efectuades sobre la tramitació de procediments d'exigència de responsabilitats disciplinàries en el IMLCFV, una vegada efectuades les comprovacions oportunes es conclou que s'ha complert amb el recomanat en el INF_IGS.

Recomanació:

- No s'efectua cap recomanació addicional.

6. Sobre les noves situacions detectades després de l'anàlisi comparativa ampliada als tres Instituts de Medicina Legal i Ciències Forenses.

6.1. Sobre la falta d'homogeneïtat i diferències en els criteris d'indicació de les condicions de conducció i trasllat de cadàvers judicials.

Conclusions:

- Existeixen diferències en els criteris que s'apliquen en els tres IMLCF per a indicar les condicions de conducció o trasllat de cadàvers judicials i, consegüentment, per a la realització de tractaments de conservació. Això es tradueix en diferències importants en el percentatge de cadàvers judicials que són conservats en cada província sense que puguem descartar que existisca, en alguns casos, perduda d'informació per falta de comunicació de les actes de conservació o una excessiva indicació d'aquests tractaments.
- Els criteris aplicats pel IMLCFV per a indicar les condicions de conducció o trasllat de cadàvers judicials i la consegüent realització de tractaments de conservació, encara que s'han corregit, no s'ajusten exactament al que estableix l'actual RPSMCV. En el cas de la província d'Alacant s'aplica un criteri d'indicació de caràcter geogràfic (indicacions que en la mostra de cadàvers judicials estudiada per la inspecció es dicten, íntegrament, per metges privats) que tampoc s'ajusta al que s'estableix en aquest RPSMCV.

Recomanacions:

- Que des de la Direcció General de Justícia, a través dels seus tres IMLCF, es promoga l'elaboració conjunta d'un únic protocol d'actuació que normalitze les condicions de conducció i trasllat de cadàvers judicials. Mentrestant s'elabora el protocol abans assenyalat, si així es decideix, s'haurien de revisar els criteris actuals utilitzats per a establir aqueixes condicions de conducció i trasllat ajustant-se al que estableix l'actual RPSMCV.

- Que s'executen des de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, plans específics de control i inspecció dirigits a garantir que es compleixen les previsions de notificació a l'autoritat sanitària corresponent de totes les conservacions que es fan en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana (en cadàvers de tota mena, judicials i no judicials) i que, tant en la seua indicació com en la seua pràctica, es compleix en les tres províncies amb l'actual *RPSMCV eliminant-se, en el cas d'Alacant, l'actual criteri geogràfic i de distància que s'utilitza.

6.2. Sobre les diferents tipologies o models d'utilització d'instal·lacions en els Instituts de Medicina Legal i Ciències Forenses d'Alacant i Castelló.

Conclusions:

- Actualment, cap dels IMLCF de la Comunitat Valenciana disposa d'espai suficient en les seues instal·lacions pròpies per a realitzar les seues funcions. Les fórmules utilitzades per a cobrir aquestes necessitats espacials són diferents per a cadascun dels tres instituts.
- Pel que respecta a la utilització dels depòsits d'Alacant i Castelló, en tots dos casos els títols jurídics que sustenten l'ús dels mateixos són, per diverses causes, insuficients, obsolets o deficients.

Recomanacions:

- Que per part de la Direcció General de Justícia s'avalua quina és la manera més idònia per a cobrir les necessitats d'espai per al funcionament dels instituts de medicina legal de la Comunitat Valenciana (gestió d'espais propis, subscripció de convenis específics o mitjançant fórmules contractuals), garantint que existeix transparència en els costos que puguen generar-se als particulars pel funcionament del servei públic

6.3. Sobre l'actual Reglament de Policia Sanitària Mortuòria de la Comunitat Valenciana (RPSMCV)

Conclusions:

- A més de noves realitats no previstes en l'actual RPSMCV, existeixen contradiccions i problemes d'interpretació derivats de mancances i insuficiències en aquesta norma que ha de ser objecte d'actualització i correcció. A més de les insuficiències de la norma (que per la seua extensió, no reproduïm ací) i per ser origen de recomanacions específiques al marge de la ja assenyalada, a continuació, sobre la necessitat de revisar i actualitzar el vigent RPSMCV, hem de citar les manques relatives a la falta de regulació i exigència d'acreditació professional per a la realització de pràctiques de tanatoestètica i de tanatopràxia (previsió reglamentària de l'actual RPSMCV que no ha sigut desenvolupada en la nostra Comunitat) i l'existència de riscos de contaminació radioactiva en cadàvers sotmesos a tractaments previs de braquiteràpia sobre els quals no s'ha elaborat cap protocol d'actuació (desatenent la recomanació formulada en el seu moment).
- La competència de gestió administrativa de la policia sanitària mortuòria no té un adequat reflex en l'actual Reglament d'Organització i Funcionament de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, al no atribuir directament i de forma clara aqueixa competència a cap òrgan directiu de la Conselleria, a nivell central.

Recomanacions:

- Des de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública ha d'escometre's, amb urgència, una revisió i actualització de l'actual RPSMCV, amb la participació de tots els possibles actors afectats.

- Per la Sotssecretaria de la Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública, de comú acord amb la Direcció General de Justícia i dels IMLCF, hauria de valorar-se la possibilitat de reclassificar els llocs d'auxiliar d'autòpsia de nova creació o d'aquells que queden vacants i exigir en els processos de selecció i provisió d'aquests llocs, com a requisit, el disposar del certificat de professionalitat corresponent. Aquesta exigència de capacitació hauria de recollir-se també en el nou reglament que es poguera dictar fruit de la revisió i actualització abans recomanada.
- En relació amb els riscos de contaminació radioactiva de cadàvers reiterem la recomanació recollida en l'informe inicial elaborat en el seu moment.
- La Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública hauria d'assignar, de forma clara i concreta a nivell central, la competència de policia sanitària mortuòria actualment residenciada en les Direccions Territorials dependents de la seua Sotssecretaria, la qual cosa exigiria una modificació del seu actual Reglament d'Organització i Funcionament.

6.4. Sobre l'excessiu nombre de morts naturals que es judicialitzen.

Conclusió:

- Existeix en l'actualitat, igual que ocorre en altres administracions autonòmiques, un excessiu nombre de morts naturals que es judicialitzen, la qual cosa genera un major cost per a totes les administracions públiques implicades (per la major utilització de recursos policials, judicials i forenses) i per a les famílies dels morts.

Recomanació:

- Les Conselleries de Justícia, Interior i Administració Pública i de Sanitat Universal i Salut Pública haurien d'elaborar i aprovar, conjuntament, un protocol o acord de col·laboració (seguint l'exemple d'altres administracions autonòmiques) dirigit a coordinar les seues actuacions davant casos de defunció, establint vies de comunicació i assessorament mèdic legal per part dels professionals mèdics forenses als facultatius de l'àmbit sanitari per a l'emplenament de certificats i parts de defunció.